

HINRICH PHILIP JOHNSEN

1717-1779

Concerto i D-dur

För cembalo och stråkar

Concerto in D major

For harpsichord and strings

NorJ A5

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Andreas Edlund

Levande musikarv och Kungl. Musikaliska Akademien

Syftet med Levande musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska Akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska Akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor

Levande musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska Akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2214/Edition no. 2214
2021
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
979-0-66166-715-5

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Concerto

1

Hinrich Philip Johnsen
(1717–1779)

Allegro

Clavicembalo

Violino I

Violino II

Violoncello

* Två källor har använts i utgåvan; A1 och A2.
Ossia, noter och pauser av reducerad storlek,
streckade bågar samt markeringar inom hakparentes
kommer från A2, som här återges som alternativ
version. Se kommentar för ytterligare detaljer.

* Two sources have been used in the edition; A1 and A2. Ossia, cue sized notes and rests, dashed slurs, and markings within square brackets are from A2, which is presented here as an alternative version. See commentary for further details.

8

tr

f

p

f

12

tr

tr

tr

tr

tr

tr

16

solo *tr*

p *f*

p *f*

p *f* *p* *f*

20

tr *tr* *tr* *tr* *tr*

p

p

23

tutti ma pia:

f

poco f

p

f

poco f

f

poco f

[26]

solo

tr

tutti

f

poco f

f

f

poco f

f

f

p

f

f

f

f

f

poco f

f

f

f

Musical score for piano, page 10, measures 30-31. The score consists of two systems of four staves each. The top system starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a tempo marking of $\frac{12}{8}$. Measure 30 begins with a sixteenth-note pattern followed by eighth-note pairs. Measure 31 continues with sixteenth-note patterns and eighth-note pairs. The bottom system starts with a bass clef, a key signature of one sharp, and a tempo marking of $\frac{12}{8}$. Measure 30 begins with eighth-note pairs followed by sixteenth-note patterns. Measure 31 continues with eighth-note pairs and sixteenth-note patterns. The music concludes with a dynamic marking of f .

A musical score for piano, showing two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Both staves are in A major (two sharps). The score consists of six measures. Measure 1: Treble staff has eighth-note pairs connected by slurs; Bass staff has eighth notes. Measure 2: Treble staff has eighth-note pairs connected by slurs; Bass staff has eighth notes. Measure 3: Treble staff has eighth-note pairs connected by slurs; Bass staff has eighth notes. Measure 4: Treble staff has eighth-note pairs connected by slurs; Bass staff has eighth notes. Measure 5: Treble staff has sixteenth-note pairs connected by slurs; Bass staff has eighth notes. Measure 6: Treble staff has eighth-note pairs connected by slurs; Bass staff has eighth notes.

38

solo *tr* *tr* tutti

p *f*

p *f* *p*

p *f* *p*

42

tr *tr* solo

p

f *tr* *tr* *p*

f

45

48

51

54

tutti pia:

57

tr solo tr tutti

tr p f

tr p f

61

tr tr solo tr tr tutti tr tr solo tr tr

This section starts with two measures of eighth-note pairs in the treble clef, dynamic *f*. The first measure has grace notes. The second measure has grace notes. The third measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The fourth measure has grace notes. The fifth measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The sixth measure has grace notes. The seventh measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The eighth measure has grace notes.

tr tr p f tr tr p [tr] p f [tr] p f p

This section starts with two measures of eighth-note pairs in the treble clef, dynamic *p*. The first measure has grace notes. The second measure has grace notes. The third measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The fourth measure has grace notes. The fifth measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The sixth measure has grace notes. The seventh measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The eighth measure has grace notes.

65

tr tr tr tr tr tr tr tr

This section starts with two measures of eighth-note pairs in the treble clef, dynamic *f*. The first measure has grace notes. The second measure has grace notes. The third measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The fourth measure has grace notes. The fifth measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The sixth measure has grace notes. The seventh measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The eighth measure has grace notes.

f f f f f f f f

This section starts with two measures of eighth-note pairs in the treble clef, dynamic *f*. The first measure has grace notes. The second measure has grace notes. The third measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The fourth measure has grace notes. The fifth measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The sixth measure has grace notes. The seventh measure begins with a bass note followed by eighth-note pairs. The eighth measure has grace notes.

A musical score for piano, featuring two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Both staves are in common time and A major (indicated by a key signature of two sharps). Measure 69 begins with a forte dynamic. The right hand plays eighth-note chords, while the left hand provides harmonic support. Measure 70 continues this pattern, maintaining the eighth-note chords and harmonic foundation. The notation includes several grace notes and trills.

73

p

ff

tr

f

mf

tutti

A musical score for piano, featuring three staves. The top two staves are in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The key signature is two sharps. The first measure consists of an eighth rest followed by an eighth-note pattern of sixteenth-note pairs. The second measure starts with a dynamic of *f*. The third measure begins with a sharp sign. The fourth measure starts with a dynamic of *f*. The fifth measure begins with a sharp sign. The sixth measure starts with a dynamic of *f*. The seventh measure begins with a sharp sign.

76

tr
tr.

2

Largo

Clavicembalo

poco **f**

p

Violino I

poco **f**

p

Violino II

poco **f**

p

Violoncello

poco **f**

p

9

* A2 har endast överstämman. / A2 has top line only.

17 solo

26 tutti

35 solo tr tutti solo tr tr tutti tr *

42 solo tutti

51 solo tutti solo tr tr

60

tutti

tr *tr*

tr *tr*

*

tr *tr*

f

tr *tr*

f

tr *tr*

f

tr *tr*

f

67

3

Allegretto

Clavicembalo

Violino I

Violino II

Violoncello

10

20

* A2 har sextondelstrioler istället för två 32-delar+16-del hela satsen igenom. / A2 has 16th triplets instead of two 32nds+16th throughout the whole movement.

** A2 har endast överstämman t. 22–23. / A2 has top line only b. 22–23.

32

43 solo [tr] [tr] [tr] [tr] tr tr tutti tr tr

44 p

45 p

46 p

47 f tr f

48 f

49 f p

50 f p

51 f p

52 f p

53 solo tr tutti solo tr

[f] [p] p

[f] [p]

f p f p

[f] [p] p

[f] [p]

f p f p

[f] [p] p

[f] [p]

f p f p

63

[tr] tutti

tr solo

tr

72 [tr] tutti

tr solo

tr

tr

tr

tr

tr

tr

tr

f p tr f tr p tr f p

82

92

103

114

124

134

146

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

177 tutti ma piano

189

200

210

220

231

* A2 har endast överstämmen. / A2 has top line only.

241

250

261

270

cadenza

tutti

tr.

274

tr.

tr.

tr.

tr.

The musical score consists of two systems of music. System 1 (measures 270-271) begins with a cadenza for the piano, followed by a tutti dynamic for the orchestra. The piano part features six staves, while the orchestra has three staves. Measure 270 ends with a forte dynamic. System 2 (measures 274-275) shows the piano and orchestra playing in unison, with eighth-note patterns and sustained chords. Measure 274 concludes with a forte dynamic.

Hinrich Philip Johnsen

Hinrich Philip Johnsen var i sin samtid mest känd som musiker och kapellmästare, men komponerade också – en mångsidighet som han delade med många andra musikverksamma. Som kompositör hade han dessutom en bredare roll än senare tiders kolleger. Han skrev visserligen egen musik i stor utsträckning, men bearbetade och arrangerade andras verk när det behövdes.

Om Hinrich (Henrik) Philip Johnsns tidiga år är uppgifterna vaga. Han föddes 1716 eller 1717, troligen i norra delen av nuvarande Tyskland. Han var antagligen anställd som musiker vid hovet i Eutin (Holstein-Gottorp). När Adolf Fredrik valts till tronföljare i Sverige 1743, medföljde Johnsen i dennes hovkapell som kom att bli ett viktigt inslag i Stockholms musikliv. Han blev organist i Klara kyrka 1745 och omtalades som en skicklig improvisatör. Johnsen verkade också som lärare i musikämnen – han utsågs 1753 att undervisa drottning Lovisa Ulrika i cembalo och generalbasspel. Mellan åren 1763–71 var han kapellmästare för den franska teatertrupp som kom till Stockholm 1753.

Hinrich Philip Johnsen tillhörde stiftarna av Kungl. Musikaliska akademien 1771 och var en tid dess arkivarie, men också lärare vid akademiens undervisningsverk. Han avled i Stockholm 1779.

Som tonsättare ägnade sig Johnsen åt ett flertal verktyper. Han skrev musikdramatiska verk (bl.a. operorna *Die verkaufte Braut* från 1742, d.v.s. före flytten till Stockholm, och *Aegle*), tre sinfonior för orkester, fyra solokonserter (två för cembalo, en för två fagotter samt en för horn), kantater, kammarmusik, verk för klaverinstrument och sånger. Man måste räkna med att merparten av hans kompositioner skrevs till bestämda tillfällen, vilket var tidens praxis, men också låg i Johnsens ansvar som kapellmästare. Johnsen var en lärd tonsättare, utomordentligt kunnig i musikteoretiska ämnen. I stilens vittnar hans verk om övergången mellan senbarockens musik i mer fasta strukturer och tidig klassicism med större utrymme för individuella uttryck.

© Gunnar Ternhag, Levande musikarv

Hinrich Philip Johnsen

In his day, Hinrich Philip Johnsen was mainly known as a musician and conductor, but he also acted as a composer, a form of versatility he shared with many others in the field of music. As a composer, moreover, his role had greater breadth than that of his colleagues in later days – although he wrote his own music to a great extent, he also reworked and arranged the music of others when necessary.

Little is known about Hinrich (Henrik) Philip Johnsen's early years. He was born in 1716 or 1717, probably in the northern part of present-day Germany. He was presumably employed as a musician at the court of Eutin (Holstein-Gottorp). In 1743, when Adolf Fredrik was named successor to the Swedish throne, Johnsen followed as part of his royal court orchestra, which became an important feature of Stockholm's music life. Johnsen became the organist at Klara Church in 1745, and gained a reputation as a skilled improviser. He also worked as a teacher in music subjects; in 1753, he was chosen to teach Queen Lovisa Ulrika harpsichord and figured bass. From 1763 to 1771, he was first conductor for the French theatre troupe that arrived in Stockholm in 1753.

Johnsen was one of the founders of the Royal Swedish Academy of Music in 1771. He acted as its archivist for a while, but also taught at the academy's educational institution. He died in Stockholm in 1779.

As a composer, Johnsen worked in several different genres. He wrote dramatic music (before moving to Stockholm, the 1742 opera *Die verkaufte Braut*, and later *Aeglé*, amongst others), three symphonies for orchestra, four solo concerts (two for harpsichord, one for two bassoons and one for horn), cantatas, chamber music, works for keyboard, and songs. Presumably the majority of his works were written for specific occasions, which was common practice at the time, but also part of his duties as a conductor. He was an erudite composer with exquisite knowledge of music theory. His style reflects the transition from late baroque music in firmer structures to early classicism with greater scope for individual expression.

© Gunnar Ternhag, Levande musikarv. Trans. Martin Thomson.

Kritisk kommentar

NorJ A5

Källmaterial

A1: Stämmor i autograf, S-Skma. Cemb., vl. 1, 2, vc. obl. H/N 125. Materialet finns i Alströmersamlingen, 159:2. På titelbladet står: *Concerto per il Cembalo/ con Stromenti./ di Hinr. Phil. Johnsen.*

A2: Sannolikt autograf, S-UU. Fyra stämmor – cemb., vl. 1, 2, vc. Titel: *Concerto/ per Cembalo/ con/ Stromenti.*

De båda källorna skiljer sig åt en hel del både i solostämman och i stråkstämmorna. Solostämman i **A1** förefaller mer utarbetad än i **A2**, men man kan också se det som att **A2** har fått en enklare och luftigare textur. I utgåvan har **A1** använts som grund. **A2** har skisserade kadenser i solostämman. Tuttipartierna i solostämman intavolerar båda violinstämmorna i **A1**, **A2** har genomgående endast toppstämman (de mångstämmiga slutackorden finns med, med vissa skillnader i läggning, se nedan).

Bågar och markeringar som bara finns i **A2** återges streckade eller inom hakparentes. Ossia samt smånoter är varianter från **A2**. Andra skillnader mellan källorna återfinns i uppställningen nedan.

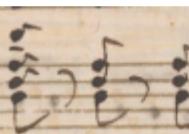
RISM säger att A2 sannolikt är autograf – jag tror att den säkert är det. De båda källorna är så olika att det rör sig om två olika versioner. Min gissning är att A1 är den ursprungliga, och att Johnsen i A2 omarbetat verket av någon anledning; somligt är förenklat, annat omgjort, A2 har fler bågar inskrivna än A1 o.s.v. Tonomfänget på soloinstrumentet är också olika: A1 behöver D och F♯ i basen samt e3 i diskanten. I A2 är dessa passager omlagda, kanske för att passa ett instrument med kortoktav och d3 som högsta ton.

Skillnader mellan källorna

Sats 1:

Takt	Instrument	Kommentar
1	Cemb.	Ornamenten saknas i A2.
1, 42, 61	Cemb. v.h.	De upprepade ackorden lyder d-f♯-a (i lilla oktaven) i A2. A1 har D-F♯-A-d, vilket är ospelbart på ett instrument med kortoktav. A2 är för övrigt konsekvent med att sista notvärdet alltid är 8-del. A1 har omväxlande 4-del och 8-del.
2:1, 3:1 2:1, 3:1	Cemb. v.h.	Ingen oktav i A2 , endast a.
	Vc.	A2 har 4-del.
4:2, 5:2, 7:4	Vc., Cemb.	4-del i A2 .
5	Vl. I	A2 har ej e1.
10	Vl.	A2 har inga kilar.
13:3	Cemb., Vl.	A2 har samma slutfall som takt 12, d2 e2 e2.

14	Vc.	A2 har d.
14–15	Cemb. v.h	A2 har ej oktav första tonen, endast d.
15u–15:3, 79u–79:3	Cemb. v.h.	A2 har oktaver D-d.
16, 80	Cemb. h.h., Vl. I	I A2 är de fyra d-durackorden lägre och tunnare i cembalon: a-d2-f#2, men basen har tillagd underoktav. Vl. I har d1-f#2-d3.
18:1, 19:1	Cemb. v.h.	A2 saknar underoktav.
21u–23	Vc.	A2 har pauserna samt den högre oktaven. Infört som alternativ i utgåvan. Använder man det bör man även göra det för Vl. II.
23	Cemb. v.h.	Unis med Vl. i A2 .
24–25, 52– 53, 68–69	Cemb.	Triolerna har ingen underters i A2 .
26–27	Str.	A1:s <i>poco f</i> är p i A2.
30:1–3	Cemb. v.h.	A2 har endast A-a.
37–38	Cemb. h.h.	Inga ackord i A2 .
40:8	Cemb. h.h.	A2 saknar A1.
41:4	Cemb. v.h.	A2 saknar underoktav.
46–48	Violini	A2 har ej kilar, utan har istället p på slag 1 och f på slag 3.
55u	Cemb, str.	A2 har 8-del, samt p istället för <i>poco f</i> .
58	Vc.	A2 har H istället för h.
59–60	Vc.	A2 har 4-del som slutton i dessa fraser.
63:3	Cemb.	A2 har en annan melodivändning i h.h., kanske en anpassning för ett instrument med mindre tonomfång: Ackorden i v.h. lyder e-g-h.

73	Str.	A2 har <i>fortiss:</i>
73–74	Cemb.	V.h. har endast överoktav i A2 . H.h har d2-f#2, e.
75	Cemb. v.h.	A2:
77	Cemb. v.h.	A2:

Sats 2:

Takt	Instrument	Kommentar
1	Str.	A2 har <i>poco p</i> istället för <i>poco f</i> .
4, 8	Vl. II	A2 har både över 32-delarna. Införd även i Vl. I i utgåvan.
15–16	Violini	A2 har 16-delsförslag.
33:1	Cemb. v.h.	A2 har endast den låga tonen.
35:1, 37:1	Cemb. v.h.	A2 har endast den höga tonen.
33–37	Vl. I—II	Bågarna överförla från Vc.
39–40	Cemb. v.h.	A2: Första tonen i t 39 är e1. 40:1 har endast e, ej E.
49–50	Tutti	Bågen mellan takterna finns ej i A2 .
58–59	Cemb.	A2 har 16-delsförsslag.

Sats 3:

Takt	Instrument	Kommentar
9–11 och alla parallelställen i satsen	Cemb. h.h., Vl. I, Vl. II.	A2 har 16-delstrioler istället för figurerna med 32-32-16-del.
16	Vl. II	A2 har p .

22–23, 184– 185, 228–229, 233	Cemb. h.h.	A2 har endast toppstämman.
41:2–42	Vl. I	A2 har d-a-f#2-d3.
53–59	Str.	A2 har annan dynamik, som också åskådliggörs med balkning (jfr. nytgåvans t. 57). Vl. II har inga bindebågar i A2, och det brutna ackordet i t.59 är unis med Vl. I.
63, 69	Cemb. h.h.	Ingen drill i A2.
66, 72	Cemb. h.h.	Inget förslag i A2.
118:2–119	Vl. I+II	A2 har a-e1-c#2-A2 för Vl. I och a-e1-c#2 för Vl. II.
126:1	Cemb. v.h.	A2 har d.
127 ,135	Cemb. h.h.	A2 utelämnar drillen.
158	Cemb. h.h.	A2 har ej f#1.
165	Vc.	A2 har 8-del.
176–177	Cemb. h.h.	A2 lägger till h2 och gör de trestämmiga ackorden fyristämmiga.
194:2–195	Vl. I	A2 har h-f#1-d2-h2.
201, 210	Vl. I	A2 har paus hela takten.
230–232	Vl. II	A2 har 8-del.

Kommentar

Satsnumren tillagda av utgivaren.

1. Allegro (utan titel i A2)

Takt	Instrument	Kommentar
1	Tutti	f tillagt.
5:1	Vl. I	# r överförd från Cemb.
8:3, 9:3	Vl. II, Cemb.	Balkningen mellan slag 3–4 överförd från Vl. I. Jfr parallelställe i Cemb. t. 59–60.
11, 34	Cemb.	Bågar tillagda i analogi med Vl. I.
15:4	Vl. I	Balken bruten som i Cemb,

24	Vl. II	Balkad som i Vl. I. A1 bryter balken efter första 16-delen.
28:3	Cemb.	Återställningstecken tillagt.
41–45	Vc.	Dynamik överförd från Vl. II. A1 har felaktigen p i t. 42.
45–48	Vl. II	Kilar överförda från Vl. I.
46–48	Vc.	Sluttonerna i varje fras ändrad från 4-del till 8-del i överensstämmelse med övriga stämmor samt A2 .
50	Vc.	A1 har H, här korrigeras till A2:s d.
59	Vc.	A har både över de tre första åttondelarna. Ändrat till övrigas båglängd.
73	Cemb.	De tre smånoterna kommer från A2 .
74	Cemb.	Kadensen kommer från A2 , och är nedtecknad efter satsens slut.
76	Vl. I	Kilar överförda från Vl. II.
77:4	Vc.	A1 har 32-delar, ändrat till överensstämmelse med övriga.
78	Vl. I	Balkning överförd från övriga stämmor.

2. Largo

Takt	Instrument	Kommentar
11	Cemb.	A1 bryter bågen i hh efter första 16-delen. Likformat i utgåvan.
19–20	Vc.	Kilarna överförda från A2 .
49–50	Cemb.	Bågen överförd från str.
54	Cemb.	Återställningstecken tillagt.
65–67	Cemb.	Övergången till kadensen och kadensen återfinns i A2 , inskrivna efter satsens slut.

3. Allegretto (Allegro i A2)

Takt	Instrument	Kommentar
7–8, 49–52, 73–80,	Cemb.	Båge överförd från Vc.

95–96, 126–127, 134–135, 144–146, 220–227, 234–241		
21	Vl. II	† tillagt, A1 :s 8-delsförslag ändrat till A2 :s 4-delsförslag.
24, 26, 141–142	Cemb.	Båge överförd från Vl.
31–39	Vc.	Överförda från cemb. Takterna saknas i A1 .
67–68	Vc., Cemb.	Båge överförd från parallellstället i t.ex. t. 7–8.
78, 196	Cemb. h.h.	Förslag överfört från A2 .
79–82	Vc.	Idem.
108–112, 256–259	Cemb.	Bågar överförda från str.
149	Vl. II	Den vågiga linjen finns endast i A2.
184	Cemb., Vl. I	f överfört från Vl. II. och Vc.
196	Cemb.	Förslag från A2.
229	Vl. I	Appoggiaturan införd från A2 .
230–233	Vl. II	8-delar i A1 , ändrat till 4-delar i utgåvan.
270	Vl.	4-del ändrad till punkterad 4-del i överensstämmelse med Vc. och Cemb.
270	Cemb.	Kadensen står i A2 , inskriven efter satsens slut.
283	Cemb. v.h.	Överoktav införd från A2 .